

ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย*

Linguistic Landscape of a University in Thailand

กรกฤษ มีมงคล[†]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์และสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย ศึกษาโดยการถ่ายภาพป้ายที่อยู่ในมหาวิทยาลัยจำนวน 200 ป้าย แบ่งเป็นภาพป้ายที่ถ่ายจากวิทยาเขตในเมือง จำนวน 100 ป้าย และภาพป้ายที่ถ่ายจากวิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 100 ป้าย ศึกษาวิเคราะห์โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของแลนดริย์และบูรี (Landry and Bourhis, 1997), กอร์เตอร์ (Gorter, 2006), มันเดย์ (Munday, 2012), อะเดนเดอร์ฟ (Adendorff, 1996) และการแจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากนิสิตที่เรียนวิทยาเขตในเมืองจำนวน 60 คน และนิสิตที่เรียนวิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 98 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 158 คน ทั้งหมดได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยในแบบสอบถามมีคำถาม 2 รูปแบบ ได้แก่ คำถามปลายปิดประเภทมาตราส่วนประมาณค่าและคำถามแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การหาจำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน ผลการศึกษาพบว่าวิทยาเขตในเมืองมีป้ายแบบหนึ่งภาษามากกว่าป้ายแบบสองภาษา ส่วนวิทยาเขตนอกเมืองมีป้ายแบบสองภาษามากกว่าป้ายแบบหนึ่งภาษา โดยป้ายแบบสองภาษาแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ป้ายแบบแปลภาษาและป้ายแบบผสมภาษา ป้ายแบบแปลภาษามี 4 รูปแบบ โดยรูปแบบที่พบมากที่สุด ได้แก่ การแปลแบบความหมายคงเดิมหรือการถอดความหมายแบบคำต่อคำ ส่วนป้ายแบบผสมภาษามี 3 รูปแบบ โดยรูปแบบที่พบมากที่สุด ได้แก่ การผสมภาษาอังกฤษเมื่อเป็นคำนามชื่อเฉพาะ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์พบว่านิสิตทั้งสองวิทยาเขตมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์, การแปลภาษา, การผสมภาษา

Abstract

The objectives of this study were to investigate linguistic landscape and opinions' toward linguistic landscape of a university in Thailand which included both urban and suburban campuses. The analysis was conducted using 200 photos of visual signs: 100 from the urban campus and another 100 from the suburban campus. The analysis was based

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

[†] อาจารย์ประจำศูนย์ภาษาและบริการวิชาการ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

upon 5 conceptual frameworks developed by Landry and Bourhis (1997), Gorter (2006), Munday (2012), Adendorff (1996) respectively and on questionnaires surveying opinions of 158 students as a sample group. Purposively selected, the subjects encompassed 60 students from the city campus and 98 students from the suburban campus. All of the questionnaires consisted of 2 types: 5-point rating scale and open-ended questions. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. The mean scores between the 2 groups were compared through independent sample t-test. The findings were found that number of monolingual signs from the city campus was bigger than that of the bilingual signs. On the other hand, the number of bilingual signs from the suburban campus outnumbered the monolingual signs. Moreover, the bilingual signs were divided into 2 patterns: translation from Thai into English and code-mixing signs. There were 4 patterns of bilingual signs within 2 campuses of the university and the highest number of bilingual signs found was literal and word-for-word translation-based signs. Regarding code-mixing signs, there were 3 patterns and the highest number of code-mixing sign pattern was proper noun mixing. In the fold of opinions' comparison of students, the result of independent t-test showed that there were no statistical differences of the student's opinions towards the linguistic landscape at the significance level of .05.

Keywords: Linguistic Landscape, Translation, Code-mixing

บทนำ

การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาบนป้ายในบริเวณพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งและอาจเป็นการศึกษาเชิงบูรณาการร่วมกับศาสตร์ด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์เชิงชาติพันธุ์วิทยาที่มุ่งศึกษาว่าในพื้นที่ที่ได้ศึกษานั้นแท้จริงแล้วมีการอาศัยอยู่ของคนกลุ่มชาติพันธุ์ใดบ้างและภาษาที่ใช้เป็นอย่างไร มีการผสมผสานระหว่างภาษาท้องถิ่นดั้งเดิมกับภาษาของคนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้าไปอยู่ใหม่ในพื้นที่นั้น ๆ หรือไม่ รวมทั้งมีการใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นสื่อการในการสื่อสารด้วยหรือไม่ แลนดรีย์และบูรี (Landry and Bourhis, 1997) ในเวลาต่อมาการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ได้ประยุกต์ไปศึกษาในพื้นที่ที่เป็นสถานศึกษา เช่น การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ในโรงเรียน โดยภาษาบนป้ายจะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ภาษาแบบสองภาษา (bilingualism) การใช้ภาษาแบบหลายภาษา (multilingualism) การแปลภาษา (translation) การผสมภาษา (code-mixing) และการสลับภาษา (code-switching) โดยประเด็นทั้งหมดจะหลอมหลวมและแสดงให้เห็นถึงความความเป็นนานาชาติ (internationalization) และความหลากหลายทางวัฒนธรรม (multicultural) ของพื้นที่ที่ศึกษาเหล่านั้น

การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ในประเทศไทยเน้นการศึกษาภาษาบนป้ายที่อยู่ในแหล่งชุมชน และแหล่งท่องเที่ยว เช่น การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์จากป้ายโฆษณาในย่านสยามสแควร์ (กฤตพล วัณภูจิต, 2555) การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของสถานีรถไฟหัวลำโพง (Singhasiri, 2013) การศึกษา การใช้ภาษาอังกฤษบนป้ายข้อความในจังหวัดเชียงใหม่ (มู เหยียนหงและอภิชัย รุ่งเรือง, 2558), (Yanhong, M. 2558). และการศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของถนนนิมมานเหมินท์ จังหวัดเชียงใหม่ (Thongtong, 2016) การศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ศึกษาอย่างชัดเจน รวมถึงทำให้ทราบหน้าที่และการใช้ภาษาที่อยู่บนป้ายว่ามีวิธีการสื่อสารกับผู้พบเห็นป้ายอย่างไร การศึกษาดังกล่าวนี้นับเป็นการศึกษาแบบบูรณาการกับการสื่อสารที่ทำให้ผลการศึกษามีประโยชน์อย่างยิ่ง

การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษาทำให้ทราบว่านวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษามีรูปแบบเฉพาะ ดังเช่นการศึกษาของมากโน (Magno, 2017) ที่ศึกษาภาษาศาสตร์นวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ที่ปรากฏบนป้ายและกระดานประชาสัมพันธ์ในสถาบันการศึกษาห้าแห่งในประเทศฟิลิปปินส์ ผลการศึกษาทำให้เห็นว่า การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากป้ายและกระดานประชาสัมพันธ์คือบริเวณพื้นที่ที่นักศึกษา มักมาอ่านข่าวสารและเกิดกระบวนการเรียนรู้ในขณะที่อ่าน ประเด็นดังกล่าวนี้แตกต่างจากการศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ในพื้นที่อื่น ๆ

การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของประเทศไทยยังคงมีอยู่อย่างจำกัด โดยศึกษา แต่เพียงในบริเวณพื้นที่ของคณะเท่านั้น ได้แก่ การศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Siricharoen, 2016) ผลการศึกษาทำให้เห็นถึงความหลากหลายของภาษาบนป้าย และความเป็นนานาชาติของนวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผล การศึกษาอาจใช้เป็นข้อมูลสำคัญเชิงนโยบายในการปรับปรุงนวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ให้มีความเป็นนานาชาติ มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของหลักสูตรนานาชาติในอนาคต จะเห็นได้ว่าการศึกษาเพื่อพัฒนา นวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยให้มีความเป็นนานาชาติจึงเป็นเรื่องจำเป็นในปัจจุบัน เนื่องจากนวัตกรรม ที่มีมีความเป็นนานาชาตินอกจากจะอำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาต่างชาติแล้ว ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับนักศึกษาต่างชาติไม่น้อยไปกว่านักศึกษาวไทยอีก ด้วย จากเหตุผลที่ได้กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใน ประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัยที่ศึกษาในงานวิจัยนี้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เปิดสอนทั้งหลักสูตร ภาษาไทย หลักสูตรสองภาษาและหลักสูตรนานาชาติ งานวิจัยนี้ทำการศึกษาใน 2 วิทยาเขตของมหาวิทยาลัย ได้แก่ วิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมืองโดยเก็บข้อมูลภาพถ่ายป้ายและการแจกแบบสอบถาม ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษานวัตกรรมทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยทั้งวิทยาเขตในเมือง และวิทยาเขตนอกเมือง

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยระหว่างวิทยาเขตในเมืองกับวิทยาเขตนอกเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. ถ่ายรูปป้ายที่พบในมหาวิทยาลัยทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมือง วิทยาเขตละ 100 ป้ายรวมเป็น 200 ป้าย โดยไม่แยกว่าเป็นป้ายที่อยู่ภายในหรือภายนอกอาคารเนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ศึกษาตำแหน่งของการติดตั้งป้าย

2. นำรูปป้ายมากำหนดตัวเลขแบบแยกวิทยาเขต โดยป้ายในวิทยาเขตในเมืองใช้คำว่า ใน ตามด้วยตัวเลข เช่น ใน 1, ใน 2, ใน 3 ไล่ไปจนครบป้ายที่ 100 จากนั้นป้ายวิทยาเขตนอกเมืองใช้วิธีกำหนดตัวเลขเช่นเดียวกันกับป้ายวิทยาเขตในเมือง แต่เปลี่ยนเป็นใช้คำว่า นอก เช่น นอก 1, นอก 2, นอก 3 ไล่ไปจนครบป้ายที่ 100

3. วิเคราะห์ข้อมูลภาษาบนป้ายตั้งแต่ป้ายที่ 1 ถึง 200 ตามคำนิยามตามแนวคิดทางการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของแลนดรีและบูรี (Landry and Bourhis, 1997) ศึกษาการใช้ภาษาและรูปแบบของภาษาบนป้ายโดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของกอร์เตอร์ (Gorter, 2006) ศึกษาวิธีการแปลภาษาโดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของมันเดย์ (Munday, 2012) ศึกษาวิธีการผสมภาษาโดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของอะเดนดอร์ฟ (Adendorff, 1996) จากนั้นบันทึกข้อมูลที่ได้ทุกอย่างในคอมพิวเตอร์ไล่ไปที่ละรูปแบบแยกข้อมูลแต่ละวิทยาเขต

4. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสรุปแบบแยกวิทยาเขต

ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย

1. สร้างแบบสอบถามโดยแบ่งเป็นส่วนคำถามปลายปิดแบบประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale questions) และส่วนคำถามแบบให้เขียนตอบหรือคำถามแบบปลายเปิด (open-ended questions) จากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาจากการการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย นิสิตที่ศึกษาที่วิทยาเขตในเมือง จำนวน 60 คน และนิสิตที่ศึกษาที่วิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 98 คน รวมทั้งสิ้น 158 คน

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาจำนวนความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (independent sample t-test) ส่วนคำถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับความถี่ และนำความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันมาจัดเป็นกลุ่ม (data groupings) เพื่อให้ง่ายต่อการนำเสนอข้อมูล

4. สรุปผลการวิจัยแบบแยกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ผลการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย 2. ผลการศึกษาความคิดเห็นส่วนคำถามปลายปิดแบบประเภทมาตราส่วนประมาณค่า และ 3. ผลการศึกษาความคิดเห็นส่วนคำถามปลายเปิดแบบให้เขียนตอบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แก่ “เพื่อศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมือง” ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1.1 ภาษาบนป้าย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์โดยประยุกต์ความหมายของแลนดรีและบูรี (Landry and Bourhis, 1997) ที่ให้คำจำกัดความการศึกษภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ว่าหมายถึง การศึกษาภาษาที่ใช้สื่อสารในพื้นที่หนึ่งโดยภาษาที่ปรากฏจะเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ งานวิจัยนี้จึงให้นิยามภาษาบนป้ายไว้ว่า ภาษาที่ปรากฏอยู่บนป้ายที่ให้ข้อมูล เช่น ป้ายบอกทางและประกาศที่อยู่บนกระดานประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมือง การศึกษาวเคราะห์ภาษาบนป้ายประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของกอร์เตอร์ (Gorter, 2006) ที่เสนอกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ภาษาที่ปรากฏบนป้าย ประกอบด้วย ศึกษาวิเคราะห์ว่าภาษาที่ใช้บนป้ายว่ามีกี่ภาษา ได้แก่ เอกกตภาษา (monolingual) ทวิภาษา (bilingual) หรือพหุภาษา (multilingual) และมีการใช้ภาษาในรูปแบบใดบ้าง

ป้ายในงานวิจัยนี้เป็นป้ายของหน่วยงาน สำนักงาน วิทยาลัย คณะ อาคารเรียนและประกาศบนกระดานประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมือง โดยไม่ศึกษาแบบจำแนกข้อมูลว่าป้ายแต่ละป้ายเป็นป้ายของหน่วยงานใดเนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาบนป้ายเท่านั้น ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 จำนวนภาษาบนป้ายแยกตามวิทยาเขต

ภาษาบนป้าย	จำนวน (ป้าย)	
	วิทยาเขตในเมือง	วิทยาเขตนอกเมือง
1. หนึ่งภาษา	ป้ายที่มีเฉพาะภาษาไทย = 31 ป้ายที่มีเฉพาะภาษาอังกฤษ = 26	ป้ายที่มีเฉพาะภาษาไทย = 40 ป้ายที่มีเฉพาะภาษาอังกฤษ = 3
2. สองภาษา	ป้ายที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ = 43	ป้ายที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ = 57
รวม	100	100

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยมีป้ายแบบสองภาษามากที่สุด โดยวิทยาเขตในเมืองมี จำนวน 43 ป้าย วิทยาเขตนอกเมืองมี จำนวน 57 ป้าย ทั้งหมดเป็นป้ายสองภาษาแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนป้ายหนึ่งภาษา วิทยาเขตในเมืองมีป้ายที่มีเฉพาะภาษาไทย จำนวน 31 ป้าย วิทยาเขตนอกเมืองมีป้ายที่มีเฉพาะภาษาไทย จำนวน 40 ป้าย และวิทยาเขตในเมืองมีป้ายที่มีเฉพาะ

ภาษาอังกฤษ จำนวน 26 ป้าย ส่วนวิทยาเขตนอกเมืองมีป้ายที่มีเฉพาะภาษาอังกฤษเพียง 3 ป้ายเท่านั้น โดยตัวอย่างป้ายประเภทหนึ่งภาษาและสองภาษามีดังนี้

ภาพที่ 1 ตัวอย่างป้ายแบบหนึ่งภาษา (ภาษาไทย)

ภาพที่ 2 ตัวอย่างป้ายแบบสองภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

1.2 รูปแบบของป้ายสองภาษา

รูปแบบของป้ายสองภาษาในงานวิจัยนี้หมายถึง รูปแบบและวิธีการใช้ภาษาบนป้ายแบบสองภาษา แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ป้ายสองภาษาแบบแปลภาษาและป้ายสองภาษาแบบผสมภาษา ผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 จำนวนรูปแบบของป้ายสองภาษาแยกตามวิทยาเขต

รูปแบบของป้าย สองภาษา	จำนวน (ป้าย)	
	วิทยาเขตในเมือง	วิทยาเขตนอกเมือง
1. แปลภาษา (translation)	34	31
2. ผสมภาษา (code-mixing)	9	26
รวม	43	57

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของป้ายสองภาษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยมี 2 รูปแบบ ได้แก่ แปลภาษาและผสมภาษา โดยวิทยาเขตในเมืองมีป้ายแบบแปลภาษา จำนวน 34 ป้าย และมีป้ายแบบผสมภาษา จำนวน 9 ป้าย รวม 43 ป้าย และวิทยาเขตนอกเมืองมีป้ายแบบแปลภาษา จำนวน 31 ป้าย และมีป้ายแบบผสมภาษา จำนวน 26 ป้าย รวม 57 ป้าย

1.3 วิธีการแปลภาษา (translation methods)

วิธีการแปลภาษาในงานวิจัยนี้หมายถึง การศึกษาวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของมันเดย์ (Munday, 2012) โดยงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะการแปลภาษาในประเด็นทางภาษาศาสตร์ (linguistics approach) และไม่นำประเด็นทางภาษาศาสตร์สังคม และมนุษยภาษาศาสตร์ (sociolinguistics, anthropological linguistics) มาศึกษาร่วมด้วย เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษาในพื้นที่ของ

มหาวิทยาลัยจึงแตกต่างจากงานวิจัยภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์งานอื่น ๆ ที่ศึกษาในแหล่งชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวซึ่งปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมมักจะส่งผลต่อการใช้และแปลภาษาที่อยู่บนป้ายโดยตรง ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและตัวอย่างวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษแยกตามวิทยาเขต

วิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ	จำนวน (ป้าย)	
	วิทยาเขต ในเมือง	วิทยาเขต นอกเมือง
1. ความหมายคงเดิมหรือการถอดความหมายแบบคำต่อคำ (word-for-word or literal translation-based text)	26	18
2. ความหมายบางส่วนแคบลงหรือหายไป (narrowing meaning of the text)	5	7
3. ความหมายบางส่วนละทิ้งความหมายเดิมหรือการนำมาเขียนใหม่ (meaning shift or rewriting of the text)	2	4
4. ความหมายบางส่วนเพิ่มขึ้นหรือมีการขยายความ (extending meaning of the text)	1	2
รวม	34	31

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวิธีการแปลภาษามี 4 วิธี ได้แก่ วิธีการแปลภาษาแบบความหมายคงเดิม วิธีการแปลภาษาแบบความหมายบางส่วนหายไป วิธีการแปลภาษาแบบความหมายบางส่วนละทิ้งความหมายเดิม และวิธีการแปลภาษาแบบความหมายบางส่วนเพิ่มขึ้น โดยวิธีการแปลที่พบมากที่สุดทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมือง ได้แก่ วิธีการแปลภาษาแบบความหมายคงเดิม พบที่วิทยาเขตในเมืองจำนวน 26 ป้าย และพบที่วิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 18 ป้าย ส่วนวิธีการแปลภาษาที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ การแปลภาษาแบบความหมายบางส่วนเพิ่มขึ้น โดยพบที่วิทยาเขตในเมืองเพียง 1 ป้าย และพบที่วิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 2 ป้าย วิธีการแปลภาษาทั้ง 4 วิธี มีตัวอย่างและคำอธิบายดังนี้

ตัวอย่างวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษแบบความหมายคงเดิม

(1) “คุณสามารถทำมันได้” แปลว่า “You can do it.”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษมีความหมายคงเดิมทุกคำ ได้แก่ “คุณ” แปลว่า “You” “สามารถ” แปลว่า “can” “ทำ” แปลว่า “do” “มัน” แปลว่า “it” ส่วน “ได้” งานวิจัยนี้วิเคราะห์ให้ เป็นคำหลังกริยา คือ ทำ.....ได้ ดังนั้นการแปลประโยคนี้จึงจัดอยู่ในประเภทความหมายคงเดิม

ตัวอย่างวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษแบบความหมายบางส่วนหายไป

(2) “ทางออกฉุกเฉิน” แปลว่า “Exit”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทางออกฉุกเฉิน แปลว่า Exit จะเห็นได้ว่าคำว่า ฉุกเฉิน ไม่มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ นั่นคือเมื่อแปลภาษาแล้วมีความหมายบางส่วนหายไป

ตัวอย่างวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษแบบความหมายบางส่วนละทิ้งความหมายเดิม

(3) “สถานที่นี้ปลอดบุหรี่” แปลว่า “This area is non-smoking.”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า This area is non-smoking. หมายถึง บริเวณนี้ปลอดบุหรี่ จะเห็นได้ว่าคำว่า “สถานที่” ไม่ได้แปลตามความหมายเดิม คือ “place” แต่แปลเป็นคำใหม่ได้แก่ “area” ซึ่งแปลว่า “บริเวณ”

ตัวอย่างวิธีการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษแบบความหมายบางส่วนเพิ่มขึ้น

(4) “หากไม่มีบุคลากรอยู่ในห้องทำงาน ปิดเครื่องปรับอากาศทุกครั้ง” แปลว่า “Please turn off the air conditioners when leaving the office.”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า “ปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่มีบุคลากรอยู่ในห้องทำงาน” แปลว่า “Please turn off the air conditioners when leaving the office.” จะเห็นได้ว่าเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วในส่วนอนุประโยค “when leaving the office” หมายถึง เมื่อใครก็ตามที่อยู่ในห้องได้ออกจากห้องไปซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะผู้ที่เป็บุคลากรที่ทำงานอยู่ในห้องนั้นเท่านั้น แต่ด้วยการใช้ภาษาแบบละประธาน ได้แก่ “when ∅ leaving the office” จึงไม่สามารถทราบได้ว่าประธานคือใคร หมายถึงบุคลากรเท่านั้นหรือไม่ ดังนั้นในประโยคนี้จึงเป็นการแปลแบบความหมายเพิ่มขึ้นเนื่องจากประโยคภาษาอังกฤษกินความไปถึงบุคคลทุกคนโดยไม่ได้ชี้เฉพาะอยู่แต่เพียงบุคลากรเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการปรับภาษาจาก “ไม่มีบุคลากรอยู่ในห้องทำงาน” เป็น “leaving the office” อีกด้วย ทั้งนี้ถ้าต้องการแปลประโยคนี้ให้ความหมายคงเดิมมากที่สุดอาจแปลว่า “Please turn off the air conditioners when no staff is in the office.”

1.4 รูปแบบการผสมภาษาอังกฤษ (English mixing)

รูปแบบการผสมภาษาอังกฤษในงานวิจัยนี้หมายถึง การศึกษาการผสมภาษาอังกฤษในภาษาไทยโดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของอะเดนเดอร์ฟ (Adendorff, 1996) ที่ศึกษาการผสมภาษาโดยพิจารณาหน้าที่ (function) และวัตถุประสงค์ (purpose) ในการผสมภาษา งานวิจัยนี้ขอใช้คำว่า การผสมภาษาแทนคำว่า การปนภาษา เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาว่าผู้ใช้ภาษามีความประสงค์ผสมภาษาอังกฤษลงในประโยคภาษาไทยด้วยเหตุผลอะไร ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 4 แสดงจำนวนและตัวอย่างรูปแบบการผสมภาษาอังกฤษแยกตามวิทยาเขต

รูปแบบการผสมภาษา	จำนวน (คำ)	
	วิทยาเขต ในเมือง	วิทยาเขต นอกเมือง
1. ผสมภาษาอังกฤษเมื่อเป็นคำนามชื่อเฉพาะ (proper noun mixing)	5	17
2. ผสมภาษาอังกฤษเมื่อไม่มีคำภาษาไทย (no words in source language)	2	5
3. ผสมภาษาอังกฤษเมื่อต้องการเพิ่มความน่าสนใจ (caught the eye)	2	4
รวม	9	26

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการผสมภาษามี 3 รูปแบบ ได้แก่ ผสมภาษาอังกฤษเมื่อเป็นคำนามชื่อเฉพาะ ผสมภาษาอังกฤษเมื่อไม่มีคำภาษาไทยและผสมภาษาอังกฤษเมื่อต้องการเพิ่มความน่าสนใจ โดยรูปแบบการผสมภาษาอังกฤษที่พบมากที่สุดทั้งสองวิทยาเขต ได้แก่ ผสมภาษาอังกฤษเมื่อเป็นคำนามชื่อเฉพาะ พบที่วิทยาเขตในเมือง จำนวน 5 ป้ายและพบที่วิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 17 ป้าย ส่วนรูปแบบการผสมภาษาอังกฤษที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ การผสมภาษาอังกฤษเมื่อต้องการเพิ่มความน่าสนใจ โดยพบที่วิทยาเขตในเมืองเพียง 2 ป้าย และพบที่วิทยาเขตนอกเมือง จำนวน 4 ป้าย รูปแบบการผสมภาษาอังกฤษทั้ง 3 รูปแบบ มีตัวอย่างและคำอธิบายดังนี้

ตัวอย่างรูปแบบการผสมภาษาอังกฤษเมื่อเป็นชื่อเฉพาะ

(5) “(คำย่อภาษาอังกฤษ) zero waste ร่วมเป็นหนึ่งในกับ (ชื่อมหาวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยสีเขียว”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า “(คำย่อภาษาอังกฤษ) zero waste” เป็นชื่อโครงการซึ่งเป็นคำนามชื่อเฉพาะจึงต้องใช้ชื่อเฉพาะที่เป็นภาษาอังกฤษผสมกับภาษาไทย เนื่องจากคำนามชื่อเฉพาะไม่สามารถเขียนทับศัพท์เป็นภาษาไทยได้

ตัวอย่างรูปแบบการผสมภาษาอังกฤษเมื่อไม่มีคำภาษาไทยที่เหมาะสม

(6) “QR code สำหรับสมัครค่าย”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า “QR code” ไม่มีคำแปลเป็นภาษาไทยหรือถ้าเขียนอธิบายเป็นภาษาไทยผู้อ่านป้ายก็อาจไม่เข้าใจว่าหมายถึง “QR code” จึงใช้ภาษาอังกฤษผสมกับภาษาไทย ได้แก่ “QR code สำหรับสมัครค่าย”

ตัวอย่างรูปแบบการผสมภาษาอังกฤษเมื่อต้องการเพิ่มความน่าสนใจ

(7) “STOP! อ่านสักนิดนะอ้อเจ้า!!”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า “STOP!” อาจดึงดูดให้คนหยุดเพื่ออ่านป้ายได้ ทั้งนี้การใช้ภาษาอังกฤษ “STOP!” อาจเพิ่มความน่าสนใจได้มากกว่าคำว่า “หยุด!” โดยผู้เขียนใช้วิธีผสมภาษาอังกฤษกับภาษาไทยโบราณในคำว่า “อ้อเจ้า!!” และใช้เครื่องหมาย ! เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้มากขึ้น

1.5 ประเภทของป้าย

ป้ายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน หมายถึง ป้ายที่ปรากฏในห้องเรียนและภายในบริเวณอาคารเรียนและมีจุดประสงค์เพื่อสื่อสารกับพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น ป้ายแสดงการห้ามส่งเสียงดัง ป้ายแสดงการห้ามนำอาหารเข้ามารับประทานในห้องเรียน ป้ายแสดงการให้เข้าแถวรอขึ้นลิฟท์

ป้ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์ หมายถึง ป้ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่บริเวณอาคารหรือบนกระดานประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายเชิญชวนให้แยกขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์โครงการค่ายอาสา ป้ายประชาสัมพันธ์โครงการบวชเรียนภาคฤดูร้อน

ป้ายบอกชื่ออาคารและหน่วยงาน หมายถึง ป้ายที่ปรากฏอยู่หน้าอาคารและหน่วยงานมีจุดประสงค์เพื่อบอกว่าอาคารนั้น ๆ เป็นที่ตั้งของหน่วยงานใดของมหาวิทยาลัย เช่น ป้ายหอพักนิสิต ป้ายคณะวิศวกรรมศาสตร์ ป้ายโรงยิมเนเซียม

ป้ายบอกทางและวิธีการเดินทาง หมายถึง ป้ายที่ปรากฏอยู่ภายในมหาวิทยาลัยมีจุดประสงค์เพื่อบอกว่าให้เดินทางไปในทิศทางใด เช่น ป้ายบอกให้เลี้ยวขวา ป้ายบอกให้รถทุกคนต้องวิ่งลงที่จอดรถใต้ดิน ป้ายบอกห้ามรถเข้าไปข้างใน

ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่ม หมายถึง ป้ายที่ปรากฏอยู่หน้าร้านอาหารและเครื่องดื่มมีจุดประสงค์เพื่อบอกชื่อร้านและบอกว่าร้านนั้นขายผลิตภัณฑ์ประเภทใด เช่น IP Computer ศูนย์บริการซ่อมครบวงจร T-accessories บริการดี มีมาตรฐาน สินค้าไอที อุปกรณ์เสริม

ตาราง 5 แสดงจำนวนป้ายแยกตามประเภทของป้าย

ประเภทของป้าย	วิทยาเขตในเมือง (ป้าย)	วิทยาเขตนอกเมือง (ป้าย)
1. ป้ายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน	40	11
2. ป้ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์	39	62
3. ป้ายบอกชื่ออาคารและหน่วยงาน	11	21
4. ป้ายบอกทางและวิธีการเดินทาง	8	4
5. ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่ม	2	2
รวม	100	100

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวิทยาเขตในเมืองมีป้ายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุดจำนวน 40 ป้าย รองลงมา ได้แก่ ป้ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์ จำนวน 39 ป้าย และป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 2 ป้าย ส่วนวิทยาเขตนอกเมืองมีป้ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์มากที่สุดจำนวน 62 ป้าย รองลงมา ได้แก่ ป้ายบอกชื่ออาคารและหน่วยงาน จำนวน 21 ป้าย และ ป้ายร้านอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 2 ป้าย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ “เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยระหว่างวิทยาเขตในเมืองกับวิทยาเขตนอกเมือง” รายละเอียดมีดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้มีจำนวน 158 คน แบ่งเป็นนิสิตที่ศึกษาที่วิทยาเขตในเมืองจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 และนิสิตที่ศึกษาที่วิทยาเขตนอกเมืองจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 นิสิตที่เรียนที่วิทยาเขตในเมืองจำนวน 60 คน แบ่งเป็นเพศชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 และเพศหญิง 35 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 และนิสิตที่เรียนที่วิทยาเขตนอกเมืองอีกจำนวน 98 คน แบ่งเป็นเพศชาย 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 และเพศหญิง 57 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1

2.2 ความคิดเห็นต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการศึกษาได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 6 ความคิดเห็นต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตในเมือง

คำถาม	ระดับความคิดเห็น										รวม (คน)
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก (คน)		มากที่สุด (คน)		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. ภาษาบนป้าย มีหลากหลายภาษา	4	6.6	22	36.6	25	41.6	7	11.6	2	3.3	60
2. ภาษาบนป้าย มีหลากหลายรูปแบบ	3	5	15	25	30	50	10	16.6	2	3.3	60
3. ภาษาบนป้าย มีความเป็นนานาชาติ	2	3.3	19	31.6	22	36.6	14	23.3	3	5	60
4. ภาษาบนป้าย เห็นแล้วรู้สึกอยากอ่าน	2	3.3	9	15	27	45	19	31.6	3	5	60
5. ภาษาบนป้าย มีข้อความน้อยเกินไป	2	3.3	14	23.3	42	70	2	3.3	0	0	60
6. ภาษาบนป้าย อ่านเข้าใจง่าย	1	1.6	2	3.3	17	28.3	34	56.6	6	10	60
7. ภาษาบนป้าย อยู่ในจุดสำคัญสังเกตเห็นง่าย	2	3.3	8	13.3	24	40	21	35	5	8.3	60
8. ภาษาบนป้าย มีเนื้อหาทันสมัย	1	1.6	7	11.6	23	38.3	25	41.6	4	6.6	60
9. ภาษาบนป้าย ให้ข้อมูลที่ประโยชน์	1	1.6	1	1.6	25	41.6	27	45	6	10	60
10. ภาษาบนป้าย มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษา	6	10	12	20	25	41.6	15	25	2	3.3	60

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด ได้แก่ “ปานกลาง” โดยจะเห็นได้จากในคำถามข้อที่ 5 “ภาษาบนป้ายมีข้อความน้อยเกินไป” ที่มีคนตอบว่า “ปานกลาง” มากถึง 42 คน ส่วนคำถามข้อที่ 6 ได้แก่ “ภาษาบนป้ายอ่านเข้าใจง่าย” มีผู้ตอบว่า “มาก” จำนวน 34 คน และข้อที่ 9 “ภาษาบนป้ายให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์” มีผู้ตอบว่า “มาก” จำนวน 27 คน ทั้งนี้ ไม่พบผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่า “น้อยที่สุด” ในข้อที่ 5

ตาราง 7 ความคิดเห็นต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตนอกเมือง

คำถาม	ระดับความคิดเห็น										รวม (คน)
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก (คน)		มากที่สุด (คน)		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. ภาษาบนป้าย มีหลากหลายภาษา	13	13.2	15	15.3	41	41.8	23	23.4	6	6.1	98
2. ภาษาบนป้าย มีหลากหลายรูปแบบ	6	6.1	16	16.3	43	43.8	25	25.5	8	8.1	98
3. ภาษาบนป้าย มีความเป็นนานาชาติ	13	13.2	16	16.3	33	33.6	27	27.5	9	9.1	98
4. ภาษาบนป้าย เห็นแล้วรู้สึกอยากอ่าน	6	6.1	19	19.3	34	34.6	26	26.5	13	13.2	98
5. ภาษาบนป้าย มีข้อความน้อยเกินไป	9	9.1	17	17.3	41	41.8	22	22.4	9	9.1	98
6. ภาษาบนป้าย อ่านเข้าใจง่าย	3	3.1	8	8.1	39	39.7	31	31.6	17	17.3	98
7. ภาษาบนป้าย อยู่ในจุดสำคัญเกิด เห็นง่าย	3	3.1	11	11.2	42	42.8	27	27.5	15	15.3	98
8. ภาษาบนป้าย มีเนื้อหาทันสมัย	4	4.1	10	10.2	38	38.7	27	27.5	19	19.3	98
9. ภาษาบนป้าย ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์	3	3.1	9	9.1	29	29.5	44	44.8	13	13.2	98
10. ภาษาบนป้าย มีส่วนช่วยให้เกิด การเรียนรู้ภาษา	10	10.2	14	14.2	26	26.5	33	33.6	15	15.3	98

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุดในทุกข้อคำถาม ได้แก่ “ปานกลาง” ยกเว้นข้อที่ 9 “ภาษาบนป้ายให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์” เพียงข้อเดียวที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “มาก” จำนวนมากที่สุด โดยมีจำนวนผู้ตอบมากถึง 44 คน ในขณะที่มีผู้ตอบว่า “ปานกลาง” เพียง 29 คน ทั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “น้อยที่สุด” สูงสุด จำนวน 13 คน ในคำถามข้อที่ 1 ได้แก่ “ภาษาบนป้ายมีหลากหลายภาษา” และ ในคำถามข้อที่ 3 ได้แก่ “ภาษาบนป้ายมีความเป็นนานาชาติ”

การแปลผลคะแนนการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยระหว่างวิทยาเขตในเมืองกับวิทยาเขตนอกเมือง มีรายละเอียดดังนี้

ระดับสูง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.65-5.00

ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.66

ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังตารางด้านล่างนี้

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยระหว่างวิทยาเขตในเมืองกับวิทยาเขตนอกเมือง

ข้อที่	วิทยาเขตในเมือง			วิทยาเขตนอกเมือง			t	p
	Mean	ระดับ	SD	Mean	ระดับ	SD		
1. ภาษานป้าย มีหลากหลายภาษา	2.70	ปาน กลาง	0.89	2.94	ปาน กลาง	1.08	-1.44	.15
2. ภาษานป้าย มีหลากหลายรูปแบบ	2.90	ปาน กลาง	0.86	3.13	ปาน กลาง	0.99	-1.51	.13
3. ภาษานป้าย มีความเป็นนานาชาติ	2.97	ปาน กลาง	0.94	3.03	ปาน กลาง	1.16	-0.36	.72
4. ภาษานป้าย เห็นแล้วรู้สึกอยากอ่าน	3.27	ปาน กลาง	0.93	3.21	ปาน กลาง	1.10	0.33	.74
5. ภาษานป้าย มีข้อความน้อยเกินไป	2.73	ปาน กลาง	0.58	3.05	ปาน กลาง	1.07	-2.44*	.02
6. ภาษานป้าย อ่านเข้าใจง่าย	3.71	มาก	0.77	3.52	ปาน กลาง	0.98	1.36	.17
7. ภาษานป้าย อยู่ในจุดสำคัญสังเกตเห็นง่าย	3.33	ปาน กลาง	0.91	3.41	ปาน กลาง	0.98	-0.48	.63
8. ภาษานป้าย มีเนื้อหาทันสมัย	3.51	ปาน กลาง	0.86	3.49	ปาน กลาง	1.05	0.12	.91

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยระหว่างวิทยาเขตในเมืองกับวิทยาเขตนอกเมือง (ต่อ)

ข้อที่	วิทยาเขตในเมือง			วิทยาเขตนอกเมือง			t	p
	Mean	ระดับ	SD	Mean	ระดับ	SD		
9. ภาษาบนป้ายให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์	3.60	ปานกลาง	0.76	3.59	ปานกลาง	0.95	0.06	.96
10. ภาษาบนป้ายมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษา	2.92	ปานกลาง	1.00	3.30	ปานกลาง	1.19	-2.15*	.03
ภาพรวม	3.16	ปานกลาง	0.53	3.27	ปานกลาง	0.78	-1.04	.30

หมายเหตุ * $p < .05$

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยระหว่างวิทยาเขตในเมืองกับวิทยาเขตนอกเมืองพบว่า โดยภาพรวมนิสิตทั้งสองวิทยาเขตมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.04, p = .30$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อแล้วพบว่า ส่วนใหญ่นิสิตทั้งสองวิทยาเขตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นคำถามข้อที่ 5 ได้แก่ “ภาษาบนป้ายมีข้อความน้อยเกินไป” และคำถามข้อที่ 10 ได้แก่ “ภาษาบนป้ายมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษา” นิสิตทั้งสองวิทยาเขตมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.44, p = .02$) และ ($t = -2.15, p = .03$) ตามลำดับ

2.3 ความคิดเห็นต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย ผลการศึกษาส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยจำแนกออกเป็นหัวข้อตามกรอบแนวคิด (Thematic approach) โดยแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบสอบถามประเภทให้เขียนตอบหรือคำถามปลายเปิด (open-ended question) มีคำถามจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ โดยการรายงานผลการศึกษาได้มีการใช้คำศัพท์เฉพาะดังนี้

ด้านกายภาพในงานวิจัยนี้หมายถึง ลักษณะภายนอกของป้าย เช่น ความเก่าและความใหม่ของป้าย ความชัดเจนในการมองเห็นตัวหนังสือบนป้าย

ด้านภาษาบนป้ายในงานวิจัยนี้หมายถึง ลักษณะและวิธีใช้ภาษาบนป้าย เช่น ความหลากหลายทางภาษา การแปลภาษา การสลับภาษาและการสื่อความหมายของภาษาในมุมมองของผู้รับสาร

ด้านปริมาณในงานวิจัยนี้หมายถึง จำนวนและความเพียงพอของป้ายที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย

ผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 คำถามข้อที่ 1 ได้แก่ “คุณคิดว่าภาษาบนป้ายของมหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) ทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตนอกเมืองเป็นอย่างไรและแตกต่างกันอย่างไร” มีผู้ตอบทั้งสิ้นจำนวน 153 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 61 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 92 ความคิดเห็น รายละเอียดมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 ไม่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันจำนวน 32 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 14 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 18 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่แตกต่างกัน 2. ส่วนใหญ่ไม่ต่างกัน 3. ทั้งสองที่มีความคล้ายคลึงกัน

กลุ่มที่ 2 ไม่แน่ใจหรือตอบไม่ได้จำนวน 42 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 21 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 21 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่แน่ใจเพราะอยู่แต่วิทยาเขตนอกเมือง 2. ไม่มีความคิดเห็นเพราะไม่เคยเห็นป้ายที่วิทยาเขตนอกเมือง 3. ไม่ทราบเพราะไม่เคยไปวิทยาเขตในเมือง

กลุ่มที่ 3 แตกต่างกันด้านกายภาพจำนวน 38 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 11 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 27 ความคิดเห็น เช่น 1. ป้ายที่วิทยาเขตในเมืองดูทันสมัยมากกว่าวิทยาเขตนอกเมือง 2. ป้ายที่วิทยาเขตในเมืองดูมีสีสันกว่าที่วิทยาเขตนอกเมือง 3. ป้ายที่วิทยาเขตในเมืองจัดวางได้ดีและเห็นชัดกว่าที่วิทยาเขตนอกเมือง

กลุ่มที่ 4 แตกต่างกันด้านภาษาบนป้ายจำนวน 30 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 12 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 18 ความคิดเห็น เช่น 1. ภาษาที่วิทยาเขตนอกเมืองไม่ค่อยเป็นทางการ 2. ที่วิทยาเขตในเมืองจะมีความหลากหลายทางภาษามากกว่าวิทยาเขตนอกเมือง 3. ทั้งสองวิทยาเขตมีการออกแบบการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

กลุ่มที่ 5 แตกต่างกันด้านปริมาณจำนวน 11 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 3 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 8 ความคิดเห็น เช่น 1. วิทยาเขตนอกเมืองมีป้ายน้อยกว่าวิทยาเขตในเมือง 2. วิทยาเขตในเมืองจะดูมีป้ายเยอะกว่าวิทยาเขตนอกเมือง 3. มีจำนวนแตกต่างกัน

2.3.2 คำถามข้อที่ 2 ได้แก่ “คุณคิดว่าภาษาบนป้ายของมหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) ทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตวิทยาเขตนอกเมืองส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของคุณหรือไม่ อย่างไร” มีผู้ตอบทั้งสิ้นจำนวน 155 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 62 ความคิดเห็นและวิทยาเขตนอกเมือง 93 ความคิดเห็น รายละเอียดมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 ส่งเสริมการเรียนรู้จำนวน 87 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 38 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 49 ความคิดเห็น เช่น 1. ส่งเสริมในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีดีเพราะบางครั้งเราอาจสับสนกับการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การมีป้ายต่าง ๆ ทำให้เราเข้าใจได้มากขึ้น 2. ส่งเสริมเป็นอย่างมากเพราะจะได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ ๆ จากป้าย 3. ส่งเสริม เพราะเวลาอ่านภาษาไทยก็จะเหลือบไปเห็นภาษาต่างประเทศบนป้ายด้วยทำให้รู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 2 ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้จำนวน 44 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 12 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 32 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่ส่งเสริมเพราะไม่ได้มีเนื้อหาที่น่าดึงดูด 2. ไม่ส่งเสริมเพราะมีแต่สัญลักษณ์ 3. ไม่ส่งเสริมเพราะภาษาน้อย

กลุ่มที่ 3 ไม่แน่ใจหรือตอบไม่ได้จำนวน 12 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 6 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 6 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่แน่ใจ 2. ไม่เคยไปอีกวิทยาเขตหนึ่งค่ะ 3. ไม่ทราบเลย

กลุ่มที่ 4 ความคิดเห็นอื่น ๆ จำนวน 12 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 6 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 6 ความคิดเห็น เช่น 1. ภาษาอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคมและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะของสังคมปัจจุบัน 2. เดือนสตีก่อนที่จะลงมือทำ 3. ก้อ่านเพลิน ๆ

2.3.3 คำถามข้อที่ 3 ได้แก่ “คุณคิดว่าภาษาบนป้ายของมหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) ทั้งวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตวิทยาเขตนอกเมืองมีความเป็นนานาชาติหรือไม่ อย่างไร” มีผู้ตอบทั้งสิ้นจำนวน 153 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 60 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 93 ความคิดเห็น รายละเอียดมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 ไม่มีความเป็นนานาชาติจำนวน 54 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 19 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 35 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่เป็นเพราะมีแค่ภาษาไทยและอังกฤษ 2. ไม่เป็นเพราะมีภาษาไม่หลากหลาย 3. ไม่เป็นเพราะไม่ค่อยมีภาษาต่างประเทศ

กลุ่มที่ 2 มีความเป็นนานาชาติจำนวน 72 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 25 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 47 ความคิดเห็น เช่น 1. เป็นเพราะมีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ 2. เป็นเฉพาะบางเทศกาล 3. เป็นแล้วบางส่วนบางส่วนก็ไม่มี

กลุ่มที่ 3 ไม่แน่ใจหรือตอบไม่ได้จำนวน 19 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 11 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 8 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่แน่ใจเพราะไม่รู้ว่าความเป็นนานาชาติเอาอะไรมาวัด 2. ไม่แน่ใจเพราะไม่รู้ภาษาป้ายเขาเป็นแบบไหนต้องมีหลาย ๆ ภาษาหรือไม่ 3. ไม่แน่ใจความหมายของนานาชาติเท่าไรครับเพราะไม่แน่ใจว่าเราต้องมีภาษาอื่นนอกจากอังกฤษหรือไม่

กลุ่มที่ 4 ความคิดเห็นอื่น ๆ จำนวน 8 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 5 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 3 ความคิดเห็น เช่น 1. แตกต่างบ้าง 2. จำไม่ได้ครับ 3. ค่อนข้างดี

2.3.4 คำถามข้อที่ 4 ได้แก่ “คุณคิดว่ามหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) ทั้งวิทยาเขตวิทยาเขตในเมืองและวิทยาเขตวิทยาเขตนอกเมืองควรจะปรับปรุงและพัฒนาป้ายอย่างไร” มีผู้ตอบทั้งสิ้นจำนวน 150 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 61 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 89 ความคิดเห็น มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ควรปรับปรุงด้านภาษาบนป้ายจำนวน 65 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 32 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 33 ความคิดเห็น เช่น 1. ควรแทรกภาษาอังกฤษมากขึ้น 2. ควรใช้คำศัพท์ที่ยากขึ้น 3. ควรมีภาษาที่หลากหลายขึ้น

กลุ่มที่ 2 ควรปรับปรุงด้านกายภาพจำนวน 44 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 10 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 34 ความคิดเห็น เช่น 1. ตัวอักษรควรใหญ่และตัวอักษรชัดเจนมากขึ้น 2. ควรใช้สีตัวอักษรที่ตัดกับสีพื้นหลังของป้ายเพื่อความเด่นชัดและง่ายต่อการอ่าน 3. ควรใช้สีที่เห็นได้ในเวลากลางคืน

กลุ่มที่ 3 ความคิดเห็นอื่น ๆ จำนวน 14 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 4 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 10 ความคิดเห็น เช่น 1. แล้วแต่เลย 2. แล้วแต่จะเห็นสมควร 3. ใช้

กลุ่มที่ 4 ไม่ต้องปรับปรุงจำนวน 9 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 3 ความคิดเห็น และ วิทยาเขตนอกเมือง 6 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่ต้องเพราะไม่มีคนต่างชาติเยอะจึงไม่จำเป็น 2. ไม่มีข้อปรับปรุง 3. ดีแล้ว

กลุ่มที่ 5 ไม่แน่ใจหรือตอบไม่ได้จำนวน 11 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 8 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 3 ความคิดเห็น เช่น 1. ไม่แน่ใจ 2. ไม่ทราบ 3. ไม่มีความคิดเห็น

กลุ่มที่ 6 ควรปรับปรุงด้านปริมาณจำนวน 7 ความคิดเห็น แบ่งเป็นวิทยาเขตในเมือง 4 ความคิดเห็น และวิทยาเขตนอกเมือง 3 ความคิดเห็น เช่น 1. ควรเพิ่มป้ายใหม่ ๆ มากขึ้น 2. ควรมีป้ายเพิ่มเติมแต่ต้องไม่เกะกะจนเกินไป 3. ให้มีป้ายเยอะมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยมีป้ายประเภทสองภาษามากที่สุด ภาษาที่พบ ได้แก่ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยป้ายประเภทสองภาษามีทั้งแบบแปลภาษาและสลับภาษา

ด้านความคิดเห็นต่อภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์พบว่า ข้อคำถามที่นิติตทั้งสองวิทยาเขตมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.44, p = .02$) และ ($t = -2.15, p = .03$) ได้แก่ คำถามข้อที่ 5 “ภาษาบนป้ายมีข้อความน้อยเกินไป” และคำถามข้อที่ 10 “ภาษาบนป้ายมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษา” ตามลำดับ

จากผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า นิติตสนใจอ่านข้อความที่อยู่บนป้ายและภาษาบนป้ายมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ในขณะที่เดียวกันภาษาบนป้ายในมหาวิทยาลัยกลับมีข้อความน้อยเกินไปซึ่งอาจทำให้นิติตไม่ได้รับความรู้จากภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์มากเท่าที่ควร ดังนั้นการจัดทำป้ายในสถานศึกษาควรตระหนักด้วยว่าป้ายเป็นสื่อการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่นิติตพบเห็นทุกวันๆ ที่เดินทางมาเรียน ด้วยเหตุนี้ภาษาที่ใช้บนป้ายควรได้รับการตรวจสอบว่าถูกต้องและควรมีการพิจารณาสำนวนภาษาอย่างรอบคอบ อีกทั้งควรเพิ่มคำศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับยากให้มากยิ่งขึ้นโดยอาจมีคำแปลภาษาไทยกำกับไว้ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นความสำคัญของภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

ผลการศึกษาทำให้ทราบได้ว่า ป้ายสองภาษาเป็นสื่อการเรียนรู้ภาษาที่สำคัญของผู้พบเห็น ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า ภาษาบนป้ายมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาในระดับ “มาก” จำนวน 33 คนในวิทยาเขตนอกเมืองสอดคล้องกับผลการศึกษาในส่วนที่ 3 (คำถามแบบให้เขียนตอบหรือคำถามปลายเปิด) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า ภาษาบนป้ายส่งเสริมการเรียนรู้จำนวนมากถึง 87 ความคิดเห็น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการศึกษาวิธีการใช้ภาษาบนป้ายมักถูกเพิกเฉยราวกับว่าไม่มีใครสนใจอ่านหรือไม่ได้มีบทบาทต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้พบเห็นแต่อย่างใด โดยเห็นได้จากกรณีที่มีการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่มีอยู่น้อยมาก แตกต่างจากในต่างประเทศที่มีการศึกษาวิจัยเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนานโยบายด้านภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์อย่างเป็นระบบอันจะส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาต่างชาติด้วย เช่น ในมหาวิทยาลัยควิซุประเทศญี่ปุ่นมีการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์

ในแนวการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Wang, 2015) และงานวิจัยของอะบองเดีย และฟอนชา (Abongdia and Foncha, 2014) ที่ศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยหนึ่งในทวีปแอฟริกา ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าภาษาบนป้ายที่มีอยู่บางส่วนไม่ได้สอดคล้องไปกับนโยบายของมหาวิทยาลัย งานวิจัยนี้จึงเป็นงานวิจัยหนึ่งที่มีส่วนกระตุ้นให้นักวิจัยด้านภาษาศาสตร์หันมาสนใจศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยว่าในปัจจุบันนั้นเป็นอย่างไรและมีความพร้อมต่อการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยหรือไม่

ผลการศึกษาทำให้ตระหนักได้ว่าภาษาบนป้ายมีความสำคัญในเรื่องการสื่อสารเพื่อให้ข้อมูล ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า ภาษาบนป้ายให้ข้อมูลที่เพียงพอในระดับ “มาก” จำนวนมากที่สุดที่ในวิทยาเขตนอกเมืองแสดงให้เห็นว่า ผู้คนจะมองหาป้ายเมื่อตนเองต้องการข้อมูลบางอย่าง เช่น ต้องการทราบว่าอาคารสำนักงานอธิการบดีอยู่ที่ไหน แต่การสื่อสารจากป้ายเหมือนว่าจะเป็นการสื่อสารประเภททางเดียว (one-way communication) แต่เมื่อพิจารณาตามหลักการสื่อสารตามกรอบแนวคิดของจาคอบสัน (Jacobson, 1960) และพบว่าหลักการสื่อสารจะต้องมีคนส่งสารด้วยเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่น่าสนใจว่าผู้เขียนป้ายตระหนักถึงความสำคัญในการเป็นผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารน้อยหรือมากน้อยเพียงใด ในการทำป้ายแต่ละครั้งจะมีการตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาบนป้ายด้วยหรือไม่

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำถาม “ภาษาบนป้ายมีความเป็นนานาชาติหรือไม่” กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า ภาษาบนป้ายมีความเป็นนานาชาติในระดับ “ปานกลาง” มากที่สุดทั้ง 2 วิทยาเขตเมื่อเปรียบเทียบกับระดับอื่น ๆ เช่น “น้อย” และ “มาก” ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบป้ายรูปแบบสองภาษาในวิทยาเขตในเมืองมีมากถึงจำนวน 43 ป้าย และพบป้ายรูปแบบสองภาษาในวิทยาเขตนอกเมืองมีมากถึงจำนวน 57 ป้าย แต่เมื่อพิจารณาผลการศึกษาการศึกษาในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามแบบให้เขียนตอบหรือคำถามปลายเปิดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะเข้าใจว่าความเป็นนานาชาติของป้ายต้องมีมากกว่า 2 ภาษาเท่านั้น เช่น การมีภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่นในป้ายด้วยหรือยังไม่แน่ใจความหมายของคำว่าความเป็นนานาชาติด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาทั้ง 3 ส่วนไม่สอดคล้องกันหรืออ่อนแอทั้งนี้เอง

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อความเป็นนานาชาติของภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ เช่น จำนวนหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนในทั้งสองวิทยาเขต จำนวนนักศึกษาและบุคลากรชาวต่างชาติที่ศึกษาและปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละวิทยาเขต และผู้รับผิดชอบเรื่องการจัดทำและติดตั้งป้ายเหล่านี้ของทั้งสองวิทยาเขตอาจมีนโยบายที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาทำให้เห็นได้ว่าอัตลักษณ์ความเป็นนานาชาติของสถาบันการศึกษาอาจสร้างได้จากการใช้ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวบนป้ายซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมาโกโน (Magno, 2017) ที่พบว่าภาษาที่ใช้บนกระดานประชาสัมพันธ์ใน 5 มหาวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์ใช้ภาษาอังกฤษภาษาเดียวมากถึง 49 ป้าย จาก 51 ป้าย และมีเพียง 2 ป้ายเท่านั้นที่ใช้ภาษาฟิลิปปินส์ผสมกับภาษาอังกฤษ ทั้งนี้จำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าประเทศฟิลิปปินส์ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (English as a second language) ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a foreign language) ถ้าสถาบันการศึกษาออกแบบ

ให้ป้ายในสถาบันการศึกษามีภาษาไทยน้อยมากเพื่อส่งเสริมความเป็นนานาชาติอาจไม่ใช่แนวทางที่เหมาะสมก็เป็นได้

ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ควรแยกการศึกษาภาษาบนป้ายกับภาษาบนกระดานประชาสัมพันธ์ออกเป็นคนละส่วนกันเพราะจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่ได้ชัดเจนและละเอียดมากยิ่งขึ้น อีกทั้งอาจทำให้ทราบได้ด้วยว่าภาษาบนป้ายกับภาษาบนกระดานประชาสัมพันธ์มีลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าประเด็นใดบ้างที่ควรระมัดระวังต่อการศึกษาในอนาคต

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้มอบทุนสนับสนุนในการทำงานวิจัยนี้ โดยผู้วิจัยมีแผนการศึกษาต่อยอดในอนาคต เช่น 1. การศึกษาป้ายภาษาไทยในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยว่ามีส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาต่างชาติที่มาเรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยหรือไม่ อย่างไร และ 2. การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของซอยสุขุมวิท 4 (นานาชาติ) ซอยสุขุมวิท 21 (อโศก) ซอยสุขุมวิท 23 (ประสานมิตร) ซอยสุขุมวิท 55 (ทองหล่อ) ซอยสุขุมวิท 63 (เอกมัย) และซอยสุขุมวิท 71 (อ่อนนุช) ซึ่งมีความหลากหลายทางภาษา เชื้อชาติและวัฒนธรรมอย่างมาก

รายการอ้างอิง

- กฤตพล วังกุลิต. 2555. **ข้อสรุปกิจการค้าในย่านสยามสแควร์: การศึกษาตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์**
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มู เหยียนหง, อภิชัย รุ่งเรือง. 2558. **ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษบนป้ายข้อความ**. วารสารสักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 20(2)
- Abongdia, J. and Foncha, J. 2014. "Language Ideologies in the Linguistic Landscape of One University in South Africa." **Mediterranean Journal of Social Sciences**. 5(7)
- Adendorff, R. 1996. "The Functions of Code-switching among High School Teachers and Students in KwaZulu and Implications for Teacher Education." In K. Biley & D. Nunan (eds.). **Voices from the Language Classroom: Qualitative Research in Second Language Education**. Cambridge: Cambridge University Press, 388-406
- Cambridge. 2013. **Introductory Guide to the Common European Framework of Reference (CEFR) for English Language Teachers**. Cambridge University Press.
- Gorter, D. 2006. "Introduction: The Study of the Linguistic Landscape as a New Approach to Multilingualism." In Durk Gorter (Eds), **Linguistic Landscape: A New Approach to Multilingualism**. Claverdon: Multilingual Matters.
- Jakobson, R. 1960. "Linguistics and Poetics" in T. Sebeok, ed., **Style in Language**. Cambridge, MA: M.I.T. Press. 350-377.
- Landry, R. & Bourhis, R. 1997. "Linguistic landscape and ethnolinguistic vitality: An empirical Study." **Journal of Language and Social Psychology**. 16(1). 23-49.
- Magno, J. 2017. "Linguistic Landscape in Cebu City Higher Education offering Communication Programs." **Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research**. 5 (1)
- Munday, J. 2012. **Introducing Translation Studies: Theories and Applications**. Vol.1, 3rd Edition.
- Singhasiri, W. 2013. "Linguistic Landscape in the State Railway Station of Thailand: The Analysis of the Use of Language." **Proceedings of ECLL 2013: The Inaugural European Conference on Language Learning "Shifting Paradigms: Informed Responses" (July 18-21)**. UK. 124-132.
- Siricharoen, A. 2016. "Multilingualism in the Linguistic Landscape of the Faculty of Arts, Chulalongkorn University." **Manusya, Journal of Humanities**. Special Issue.

- Thongtong, T. 2016. "A Linguistic Landscape Study of Signage on Nimmanhemin Road, a Lanna Chiang Mai Chill-Out Street." *Manusya, Journal of Humanities*. Special Issue
- Wang, J. 2015. *Linguistic Landscape on Campus in Japan— A Case Study of Signs in Kyushu University*. Intercultural Communication Studies.
- Yanhong, M. 2558. *Chiang Mai's Linguistic Landscape in the Tourist Attraction Areas: A Study on the English Language Use on Signs*. Master's Project. Naresuan University

